

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 144/2011-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 15. apríla 2011 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. M. B., S., zastúpeného advokátom JUDr. Ľ. K., B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 a 2 Listiny základných práv a slobôd uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 23 S/113/2008 zo 16. júna 2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. M. B. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. augusta 2009 doručená faxom a 3. septembra 2009 poštou sťažnosť Ing. M. B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 a 2 Listiny základných práv a slobôd [(ďalej len „listina“); sťažovateľ síce v petite sťažnosti

namieta porušenie čl. 36 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, avšak z obsahu sťažnosti je bez akýchkoľvek pochybností zrejmé, že namieta porušenie čl. 36 ods.1 a 2 listiny, pozn.] uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 23 S/113/2008 zo 16. júna 2009 (ďalej aj „napadnuté alebo namietané uznesenie“).

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že «Navrhovateľ bol profesionálnym vojakom ozbrojených síl Slovenskej republiky. Personálny úrad... listom zo dňa 03. 03. 2008 oznámil navrhovateľovi skončenie služobného pomeru podľa § 196 ods. 2 písm. a) zákona č. 346/2005 Z. z. o štátnej službe profesionálnych vojakov ozbrojených síl Slovenskej republiky a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 346/2005 Z. z.“) s tým, že sa služobný pomer, ktorý vznikol podľa predchádzajúceho právneho predpisu zmenil od účinnosti zákona č. 346/2005 Z. z. (t. j. od 01. 09. 2005) na dočasnú štátnu službu, do uplynutia doby výsluhy v hodnosti do 30. 04. 2008 a služobný pomer profesionálneho vojaka sa navrhovateľovi skončí dňa 30. 04. 2008.

Navrhovateľ listom zo dňa 30. 04. 2008 oznámil Personálnemu úradu..., že oznámenie o skončení služobného pomeru zo dňa 03. 03. 2008 nepovažuje za rozhodnutie v zmysle § 82 ods. 3 zákona č. 346/2005 Z. z. s poukazom na § 72 ods. 1 písm. d) a § 70 ods. 1 písm. i) až l) zákona č. 346/2005 Z. z. a žiadal, aby Personálny úrad... postupoval v súlade so zákonom č. 346/2005 Z. z. a vydal personálny rozkaz o skončení služobného pomeru profesionálneho vojaka.

Riaditeľ Personálneho úradu... oznámil navrhovateľovi listom zo dňa 15. 05. 2008, že oznámenie o skončení služobného pomeru je v súlade s ustanovením § 196 ods. 2 písm. a) zákona č. 346/2005 Z. z., služobný pomer zo zákona skončí uplynutím lehoty a preto nie je potrebné vydávať rozhodnutie o prepustení podľa § 80 ods. 2 zákona č. 346/2005 Z. z. z dôvodov uvedených v § 70 ods. 1 zákona č. 346/2005 Z. z. Súčasne toto svoje tvrdenie podložil oficiálnym právnym stanoviskom Úradu právnych služieb Ministerstva obrany SR.».

V nadväznosti na uvedené sťažovateľ 23. júna 2008 doručil krajskému súdu žalobu, ktorou sa domáhal uloženia povinnosti odporcovi (Personálnemu úradu..., zastúpeného

Ministerstvom obrany Slovenskej republiky, Úradom právnych služieb), aby v lehote 30 dní konal a rozhodol vo veci skončenia jeho služobného pomeru profesionálneho vojaka podľa zákona č. 346/2005 Z. z. o štátnej službe profesionálnych vojakov ozbrojených síl Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 346/2005 Z. z.“).

Krajský súd napadnutým uznesením žalobu sťažovateľa podľa § 250t ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) zamietol s odôvodnením, že *„návrh nie je prípustný, pretože navrhovateľ nevyčerpal prostriedky, ktorých použitie umožňujú ustanovenia osobitných zákonov – zákon č. 152/1998 Z. z. o sťažnostiach, zákon č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre a zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní“*. Podľa názoru krajského súdu ide o prostriedky, vyčerpanie ktorých umožňuje osobitný predpis, ich vyčerpanie je v dispozícii sťažovateľa, pričom ich mohol využiť bez súčinnosti s iným orgánom verejnej moci.

Sťažovateľ ďalej cituje príslušné ustanovenia zákona č. 152/1998 Z. z. o sťažnostiach v znení zákona č. 164/2008 Z. z. platného v relevantnom čase (ďalej len „zákon č. 152/1998 Z. z.“) a zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 71/1967 Zb.“) odvolávajúc sa na stanovisko Úradu právnych služieb Ministerstva obrany Slovenskej republiky, podľa ktorého sa služobný pomer profesionálnych vojakov v obdobných prípadoch, ako to bolo u sťažovateľa, *„skončí priamo zo zákona, nie je potrebné vydávať rozhodnutie o prepustení (personálny rozkaz) vedúceho služobného úradu podľa § 82 ods. 2 z dôvodov uvedených v § 70 zákona (č. 346/2005 Z. z., pozn.)“*.

Sťažovateľ taktiež uviedol, že v obdobnej právnej veci podal podľa v súlade s § 31 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 153/2001 Z. z.“) 14. marca 2008 podnet, avšak do podania jeho sťažnosti ústavnému súdu nebolo o tomto podnete rozhodnuté ani nebol vyrozumený o stave konania.

K nutnosti vyčerpania prostriedkov, použitie ktorých umožňuje osobitný predpis, ako podmienke prípustnosti žaloby proti nečinnosti orgánu verejnej správy (§ 250t poslednej vety OSP) sa vyjadril sťažovateľ v tom zmysle, že „v zásade možno vyžadovať využitie takých osobitných prostriedkov nápravy, pri ktorých možno rozumne očakávať v prípade ich využitia zo strany fyzickej osoby dotknutej nečinnosťou správneho orgánu, naplnenie uvedeného účelu aj bez ingerencie zo strany súdnej moci. Podľa stanoviska Úradu právnych služieb Ministerstva obrany SR, predloženom riaditeľom Personálneho úradu, ktorý je v zmysle čl. 2 písm. f) Prílohy č. 1 k rozkazu ministra obrany SR č. 38/1999 pre orgány rezortu obrany záväzný, nemožno reálne predpokladať, že služobný orgán na ktorý by sťažovateľ podľa zákona o sťažnostiach podal sťažnosť, by tejto bez ingerencie súdnych orgánov vyhovel. Sťažovateľovi nebola doposiaľ poskytnutá ochrana jeho práv pre nečinnosť služobných orgánov ani vojenskou súčasťou Generálnej prokuratúry SR, a to napriek tomu, že v tejto veci ide o nerešpektovanie právoplatného rozsudku Najvyššieho súdu SR. Občiansky súdny poriadok v ustanovení § 250t ods. 1 uvádza, že návrh nie je prípustný, ak navrhovateľ nevyčerpal prostriedky, ktorých použitie umožňuje osobitný predpis. Formulácia právnej vety neukladá sťažovateľovi využiť všetky prostriedky ktorých použitie umožňuje osobitný predpis. Je povinnosťou sťažovateľa využiť niektorú z možností, ktoré pripúšťa osobitný predpis a to za reálneho predpokladu jej úspešnosti. Sťažovateľ uvádza relevantné dôvody pre ktoré nemožno reálne predpokladať naplnenie účelu podanej sťažnosti na nečinnosť služobných orgánov.“.

Namietaným uznesením bolo podľa sťažovateľa zasiahnuté do jeho základného práva na súdnu ochranu, a preto navrhol, aby ústavný súd o jeho sťažnosti rozhodol nálezom, ktorým vysloví porušenie tohto základného práva, namietané uznesenie zruší a vec vráti krajskému súdu na ďalšie konanie. Zároveň sťažovateľ požaduje priznanie úhrady trov konania v sume 289,74 €.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 144 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (sťažnosti) podľa ustanovenia § 49 až § 56 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti je namietanie porušenia základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 a 2 listiny uznesením krajského súdu sp. zn. 23 S/113/2008 zo 16. júna 2009.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 36 ods. 2 listiny kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným rozhodnutím, konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Preto ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 218/07).

Krajský súd v odôvodnení napadnutého uznesenia, ktorým žalobu sťažovateľa v konaní proti nečinnosti orgánu verejnej správy (Personálnemu úradu..., zastúpeného Ministerstvom obrany Slovenskej republiky, Úradom právnych služieb) zamietol, najskôr citoval § 250t ods. 1 OSP, podľa ktorého fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá tvrdí, že orgán verejnej správy nekoná bez vážneho dôvodu spôsobom ustanoveným príslušným právnym predpisom tým, že je v konaní nečinný, môže sa domáhať, aby súd vyslovil povinnosť orgánu verejnej správy vo veci konať a rozhodnúť. Návrh nie je prípustný, ak navrhovateľ nevyčerpal prostriedky, ktorých použitie umožňuje osobitný predpis.

V nadväznosti na uvedené krajský súd zdôraznil, že žalobca je povinný pri podaní žaloby podľa citovaného ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, teda už v samotnej žalobe preukázať, že ešte pred jej podaním vyčerpal prostriedky ustanovené osobitným právnym predpisom. V spojitosti s tým krajský súd uviedol, že sťažovateľ v žalobe poukázal na to, že *„požiadal o nápravu, teda využil prostriedky podľa zákona a vyzval odporcu, aby vo veci vydal rozhodnutie. Odporca po prejednaní veci s nadriadeným správnym orgánom Ministerstvom obrany SR oznámil, že rozhodnutie o prepustení zo služobného pomeru profesionálneho vojaka nepovažuje za potrebné vydať. Navrhovateľ*

ani takýmito prostriedkami nedosiahol vydanie rozhodnutia, ktorého sa v konaní o skončení služobného pomeru profesionálneho vojaka dovoľáva.“.

V ďalšej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia krajský súd konkretizuje prostriedky, ktorých použitie na nápravu nečinnosti orgánu verejnej správy umožňuje osobitný predpis, uvádzajúc, že ide o „§ 20 a nasledujúce zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre, § 3 a nasledujúce zákona č. 152/1998 Z. z. o sťažnostiach a s poukazom na § 81 zákona aj § 50 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní. Jedná sa o právne prostriedky, ktorých vyčerpanie je v dispozícii navrhovateľa, pričom ich navrhovateľ môže použiť bez súčinnosti (bez odkázanosti) s iným orgánom verejnej moci. Právnymi prostriedkami nie sú len opravné prostriedky, ale aj podania, na ktoré je účastník administratívneho konania oprávnený a ktorých použitie má za následok vznik povinností na strane správneho orgánu urobiť potrebné úkony na odstránenie nečinnosti.

Takto vymedzená prípustnosť návrhu na nečinnosť správneho orgánu vyjadruje princíp subsidiarity správneho súdnictva, aby jeho právomoc nesuplovala iné účinné prostriedky nápravy (právnej ochrany).

Tvrdenie navrhovateľa v návrhu, že využil prostriedky podľa zákona tým, že vyzval odporcu, aby vo veci vydal rozhodnutie súd považuje za právne irelevantné. Navrhovateľ nepreukázal, že využil prostriedky, ktorých použitie umožňuje osobitný predpis, teda že podal sťažnosť podľa zákona č. 152/1998 Z. z. o sťažnostiach, ani nepreukázal, že by voči odporcovi postupoval podľa zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre alebo podľa zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní.

Zo žiadosti Generálnej prokuratúry SR zo dňa 22. 07. 2008 o zaslanie písomností súd zistil, že na základe podnetu navrhovateľa prokuratúra preskúmava zákonnosť postupu veliteľa Leteckej základne... a náčelníka GŠ OS SR v súvislosti s ich nečinnosťou. Napriek tomu, že bolo povinnosťou navrhovateľa preukázať, že vyčerpal prostriedky, ktorých použitie umožňuje osobitný predpis, súd žiadosťou zo dňa 04. 12. 2008 požiadal Generálnu prokuratúru SR, aby súdu oznámila, ako bol vybavený podnet navrhovateľa a či sa tento podnet týkal aj preskúmania zákonnosti postupu (nečinnosti) Personálneho úradu... Na základe uvedenej žiadosti, Generálna prokuratúra SR tunajšiemu súdu listom zo dňa 15. 12. 2008 oznámila, že podnet na preskúmanie zákonnosti postupu veliteľa Leteckej

základne... a náčelníka GŠ OS SR sa netýkal aj preskúmania zákonnosti postupu Personálneho úradu... vo veci skončenia služobného pomeru navrhovateľa.“.

Krajský súd po preskúmaní právnej veci sťažovateľa rozhodol podľa § 250t ods. 4 OSP tak, že jeho žalobu zamietol z dôvodu, že nie je prípustná, pretože navrhovateľ nepreukázal, že vyčerpal prostriedky, ktorých použitie umožňuje § 3 a nasledujúce zákona č. 152/1998 Z. z., § 20 a nasledujúce zákona č. 153/2001 Z. z. a § 50 zákona č. 71/1967 Zb., dodávajúc, že ide „o právne prostriedky, ktorých vyčerpanie umožňujú osobitné predpisy, ich vyčerpanie je v dispozícii navrhovateľa, pričom ich navrhovateľ mohol použiť bez súčinnosti s iným orgánom verejnej moci“.

Podľa § 3 písm. a) zákona č. 152/1998 Z. z. sťažnosť je podanie fyzickej osoby, ktorým sa domáha ochrany svojich práv alebo právom chránených záujmov, pretože došlo k ich porušeniu alebo k ohrozeniu činnosťou alebo nečinnosťou orgánu verejnej správy.

Podľa § 50 zákona č. 71/1967 Zb. ak to dovoľuje povaha veci a ak nápravu nemožno dosiahnuť inak, správny orgán, ktorý by bol inak oprávnený rozhodnúť o odvolaní, sám vo veci rozhodne, pokiaľ správny orgán príslušný na rozhodnutie nezačal konanie, hoci je na to povinný, alebo pokiaľ nerozhodol v lehote ustanovenej v § 49 ods. 2.

Podľa § 20 a nasl. zákona č. 153/2001 Z. z. prokurátor je oprávnený podať aj na podnet fyzickej osoby orgánu verejnej správy upozornenie na účel odstránenia porušovania zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov, ku ktorému došlo v postupe orgánu verejnej správy pri vydávaní opatrenia alebo rozhodnutia alebo jeho nečinnosťou (§ 28 ods. 1 zákona č. 153/2001 Z. z.).

Ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti uviedol, že podstata základného práva priznaného čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 36 ods. 1 listiny spočíva v oprávnení každého reálne sa domáhať ochrany svojich práv na súde a že tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola označenému právu poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré ustanovenia o súdnej ochrane vykonávajú,

a teda že základné právo na súdnu ochranu nespočíva len v práve domáhať sa súdnej ochrany, ale túto aj v určitej kvalite, t. j. zákonom ustanoveným postupom súdu, dostať (napr. III. ÚS 124/08).

Úlohou ústavného súdu je sledovať, či všeobecné súdy v namietaných rozhodnutiach správne aplikujú právo, či dané rozhodnutia sú odôvodnené a či nenesú znaky arbitrárnosti vyúsťujúce do porušenia niektorého zo základných práv a slobôd. Z uvedeného dôvodu ústavný súd nemôže zasahovať do skutkových a právnych záverov týchto všeobecných súdov, ak ich z danej perspektívy možno pokladať za udržateľné (obdobne I. ÚS 17/00, I. ÚS 93/08).

Ústavný súd vychádzajúc zo svojej judikatúry (napr. IV. ÚS 98/2011) vyslovuje nesúhlas s odôvodnením namietaného uznesenia krajského súdu vo vzťahu k podmienke vyčerpania právneho prostriedku v zmysle § 3 zákona č. 152/1998 Z. z. Podľa názoru ústavného súdu totiž sťažnosť podľa zákona č. 152/1998 Z. z. nie je efektívnym prostriedkom nápravy nečinnosti orgánu verejnej správy, a to s poukazom na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorej nestačí, aby sťažovateľ mal k dispozícii prostriedky nápravy, ale tieto musia byť efektívne (napr. I. ÚS 60/2011).

Pokiaľ však krajský súd odôvodnil neprípustnosť žaloby pre nevyčerpanie prostriedkov podľa zákona č. 153/2001 Z. z. a zákona č. 71/1967 Zb., ústavný súd sa stotožňuje s jeho názorom, že vyčerpanie prostriedkov, ktoré poskytovali sťažovateľovi v okolnostiach danej veci uvedené právne predpisy, bolo v jeho dispozícii, a tiež, že ich mohol využiť bez súčinnosti s inými orgánmi verejnej moci (podobne napr. III. ÚS 78/2010). Ako však konštatoval krajský súd, sťažovateľ vyčerpanie týchto prostriedkov vo svojej žalobe nepreukázal, a pokiaľ tvrdil, že tak urobil tým, že vyzval odporcu, aby vo veci vydal rozhodnutie, ústavný súd rovnako ako krajský súd považuje toto tvrdenia za irelevantné. Sťažovateľ teda nesplnil jednu zo základných podmienok úspešného uplatnenia žaloby proti nečinnosti orgánu verejnej správy, ktorou je predpoklad, že žalobca, predtým, ako podal žalobu podľa § 250t OSP, vyčerpal, a to bezvýsledne, prostriedky, možnosť použitia ktorých mu ustanovuje osobitný predpis.

S poukazom na uvedené ústavný súd konštatuje, že skutkové a právne závery krajského súdu v predmetnej veci nemožno kvalifikovať ako zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak nezlučiteľné s obsahom základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 36 ods. 1 a 2 listiny. Z ústavnoprávneho hľadiska preto niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery napadnutého rozhodnutia, ktoré sú dostatočne odôvodnené a ústavne akceptovateľné.

Ústavný súd v nadväznosti na uvedené a s poukazom na to, že obsahom práva na spravodlivé súdne konanie nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní (obdobne napr. II. ÚS 218/02, III. ÚS 198/07, I. ÚS 265/07), sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

Keďže ústavný súd sťažnosť odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľa uvedenými v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. apríla 2011